

BAZI HİZMET İŞLETMELERİ TARAFINDAN TÜRKİYE'DE YERLEŞMİŞ OLMAYAN KİŞİLERLE, İŞYERİ, KANUNİ VE İŞ MERKEZİ YURT DIŞINDA BULUNANLARA TÜRKİYE'DE VERİLEN, MÜNHASIRAN YURT DIŞINDA YARARLANILAN HİZMETLER KARŞILIĞINDA ELDE EDİLEN KAZANÇ İNDİRİMİ NEDİR?

Mustafa Alpaslan

Dr., SMMM, Türkiye, e-mail: m.alpaslan@windowslive.com

Bilindiği üzere, 15.06.2012 tarihli R.G.'de yayınlanarak yürürlüğe giren 6322 sayılı Yasa ile KVK'nın 10'uncu maddesine eklenen (ğ) bendi ile, 15.06.2012 tarihinden itibaren uygulanmak üzere;

Türkiye'de yerleşmiş olmayan kişilerle, iş yeri, kanuni ve iş merkezi yurt dışında bulunanlara Türkiye'de verilen ve münhasıran yurt dışında yararlanılan mimarlık, mühendislik, tasarım, yazılım, tıbbi raporlama, muhasebe kaydı tutma, çağrı merkezi ve veri saklama hizmeti alanlarında faaliyette bulunan hizmet işletmeleri ile ilgili bakanlığın izni ve denetimine tabi olarak eğitim ve sağlık alanında faaliyet gösteren ve Türkiye'de yerleşmiş olmayan kişilere hizmet veren işletmelerin münhasıran bu faaliyetlerinden elde ettikleri kazancın %50'sinin beyan edilen kurum kazancından indirilebileceği hüküm altına alınmıştır. Keza, Gelir Vergisi Kanununun 89. Maddesinin 1 nolu fıkrasına 13 nolu bent olarak eklenen aynı hükümlerle, gelir vergisi mükellefi olanlar için de bu indirim imkânı tanınmıştır. Bakanlar Kurulu %50'lik oranı, hizmet alanları itibarıyla sınıra kadar indirmeye veya %100'e kadar artırmaya yetkilidir. Ancak Bakanlar Kurulu henüz farklı bir oran belirlemesi yapmamıştır.

Citation/Atf: ALPASLAN, M. (2024). BAZI HİZMET İŞLETMELERİ TARAFINDAN TÜRKİYE'DE YERLEŞMİŞ OLMAYAN KİŞİLERLE, İŞYERİ, KANUNİ VE İŞ MERKEZİ YURT DIŞINDA BULUNANLARA TÜRKİYE'DE VERİLEN, MÜNHASIRAN YURT DIŞINDA YARARLANILAN HİZMETLER KARŞILIĞINDA ELDE EDİLEN KAZANÇ İNDİRİMİ NEDİR?. *İZMİR SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER DAYANIŞMA DERGİSİ*. 7(1): 81-84

Corresponding Author/ Sorumlu Yazar:

Mustafa Alpaslan

E-mail: m.alpaslan@windowslive.com

Bu çalışma, Creative Commons Atif 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

This work is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License.

Öte yandan, bu bent hükmünün uygulanmasına ve denetimine ilişkin usul ve esasları belirlemeye ilgili bakanlıkların görüşünü almak suretiyle Maliye Bakanlığı yetkilidir.

Maliye Bakanlığı bu yetkisine dayanarak konuyla ilgili esas ve usulleri yeni çıkacak olan 7 Seri Nolu Kurumlar Vergisi Tebliğinde açıklamış ve ilgililerin görüşlerine sunmuştur. (İlgili Genel Tebliği 31.12.2012 gün ve 28514 sayılı Resmi Gazetede yayınlanmıştır.) Anılan Tebliğde yer alan usul ve esaslara göre uygulama şöyle olacaktır.

1- İndirimden yararlanmak İçin Gerekli Koşullar Nelerdir?

a- İlgili kurumun Ana sözleşmesinde yazılı asıl faaliyet konusu ile sunulan hizmetin aynı olması zorunludur.

b- Hizmetin, Türkiye'den münhasıran yurt dışı mukimi kişi veya kurum için yapılmış olması gerekir.

c- Faturanın (veya serbest meslek makbuzunun) yurtdışı mukimi kişi ve/veya kurum adına düzenlenmesi zorunludur.

d- Kazançların muhasebe kayıtlarında ayrıca gösterilmesi zorunludur.

e- 6322 sayılı GVK'nun 89'uncu maddesinin birinci fıkrasına eklenen 13 nolu bent hükmünde de aynı uygulama Gelir vergisi mükellefleri için getirilmiş bulunmaktadır.

f- İndirim kapsamındaki hizmetler:

-Mimarlık,

-Mühendislik,

-Tasarım,

-Yazılım,

-Tıbbi raporlama,

-Muhasebe kaydı tutma,

-Çağrı merkezi,

-Veri koruma hizmetleri,

-İlgili bakanlığın izni ve denetimine tabi olarak sunulan eğitim ve sağlık hizmetleri

Konuyla ilgili ayrıntılı açıklamalar, 11 seri nolu ve ayrıca 1 seri nolu KV GT'de değişiklik yapan KV GT ilgili bakanlıkların görüşü alınmak suretiyle, Maliye Bakanlığınca belirlenen mesleki alanlarında faaliyette bulunan hizmet işletmeleri; planlama, tanıtım, satış, satış sonrası hizmetler, marka yönetimi, finansal yönetim, teknik destek, Ar-Ge, tasarım dış tedarik, yeni geliştirilen ürünlerin test edilmesi, laboratuvar, araştırma ve analiz, sanayi, turizm, inşaat, tarım, savunma, reklam, internet ve e-ticaret, çevre, sağlık, basın, kültür-sanat, sigorta, enerji, spor ve denizcilik, iç ve dış ticaret, lojistik ve ulaştırma olarak belirlenmiştir. Bu alanlarda mesleki eğitimde bulunan hizmet işletmelerinin Türkiye'de yerleşmiş olmayan kişilerle, işyeri kanuni ve iş merkezi yurt dışında bulunanlara Türkiye'de verdikleri ve münhasıran yurt dışında yararlanan faaliyetlerinden elde ettikleri kazançlarının %80'i gelir vergisi matrahının tespitinde, gelir vergisi beyannamesinde bildirilecek gelirlerden indirilebilecektir.

Öte yandan söz konusu indirim oranı 7491 sayılı kanunun 10.maddesi ile 01.01.2023 tarihinden itibaren elde edilen kazançlara tatbik edilmek üzere %80 e çıkartılmıştır. Bu indirimden faydalanabilmek için, fatura veya benzeri belgenin, yurtdışındaki müşteri adına düzenlenmesi zorunludur.

Bu bentte yer alan oran, hizmet alanları ve kazanç tutarları itibariyle, sifıra kadar indirmeye veya %100 e kadar artırmaya cumhurbaşkanı, bu bendin uygulamasına ve denetime ilişkin yöntem ve ilkeleri saptamaya ilgili bakanlıkların görüşü alın-

mak suretiyle Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkili bulunmaktadır.

SONUÇ

Gerekçesinde açıklandığı üzere; "hizmet ihracı" yoluyla ülke ekonomisinin uluslararası rekabetçiliğinin artırılması, yeni ihracat alanlarının oluşturulması, istihdam imkânlarının yaratılması ve nitelikli işgücünün Türkiye'de istihdamının artırılarak sürdürülmesinin desteklenmesi amacıyla, yüksek katma değer yaratma potansiyeli olan hizmetler için yeni bir teşvik unsuru ihdas edilmiştir. Yurt dışında yerleşiklere yüksek katma değerli hizmet veren gerçek veya tüzel işletmelere vergisel açıdan teşvikler getirilmiştir.

Öte yandan, bu hizmetlerin fiilen verilmesi gerekmekte olup bu alanlarda sunulan asistanlık, danışmanlık ve aracılık gibi hizmetlerin bu kapsamda değerlendirilmesi olanaksızdır.

Yine, indirimden faydalanmak için fatura ve benzeri belgenin yurtdışındaki müşteri adına düzenlenmesi zorunludur. Söz konusu hizmetlerin yalnızca birisi verilebileceği gibi işletmelerin ana sözleşmelerinde hüküm bulunması koşuluyla, birden çok da hizmet verilebilir.

İndirim kapsamında kabul edilen faaliyetlerden elde edilen hasılatın bu faaliyetler nedeniyle yüklenilen gider ve maliyet unsurlarının düşülmesi sonucu bulunacak kazancın %80'i, beyannameye gösterilmek suretiyle indirim konusu yapılabilecektir. Diğer indirim ve istisnalar ile geçmiş yıl zararlar nedeniyle indirim konusu yapılamayan tutar izleyen dönemlere devredilemeyecektir. Faaliyet sonucunun zararlı olması halinde ise indirim söz konusu olmayacaktır.

- İndirim kapsamında kabul edilen faaliyetlerden elde edilen kazancın, gelir vergisi matrahının tespiti açısından, hasılat, maliyet ve gider unsurlarının; ayrı ayrı

izlenmesi, diğer faaliyetlerle ilişkilendirilmemesi ve kayıtların da bu ayrımı sağlayacak şekilde tutulması gerekmektedir.

- İndirim kapsamında kabul edilen faaliyetler ile bu kapsama girmeyen işlerin birlikte yapılması halinde, indirim uygulanacak kazançla ilişkin hasılat, gider ve maliyet unsurlarının ayrı olarak tespit edilmesi esastır.

- Gider ve maliyet unsurlarının ayrı hesaplarda izlenmesi suretiyle tespitinin mümkün olmadığı hallerde ise müşterek genel giderler, bu faaliyetler ile ilgili olarak cari yılda oluşan hasılatın toplam hasılatla oranı esas alınarak dağıtılacaktır.

- İndirim kapsamında kabul edilen faaliyetler ile bu kapsamda değerlendirilmeyen faaliyetlerde müştereken kullanılan tesisat, makine ve ulaştırma vasıtalarının amortismanlarının ise bunların her bir iste kullanıldıkları gün sayısına göre dağıtımının yapılması gerekmektedir. Hangi işte ne kadar süreyle kullanıldığı tespit edilemeyen sabit kıymetlere ilişkin amortismanlar ise, müşterek genel giderlerle birlikte dağıtımına tabi tutulacaktır. Sağlık alanında faaliyet gösteren işletmelerin elde ettikleri kazançlara indirim uygulanabilmesi için Sağlık Bakanlığında alınan ruhsat çerçevesinde faaliyette bulunması zorunludur. Aynı şekilde, eğitim alanında faaliyet gösteren işletmelerin de Milli Eğitim Bakanlığında alınan izin belgesi ve ruhsat çerçevesinde faaliyette bulunmaları gerekir.

Sağlık Bakanlığınca ruhsatlandırılmış olmak koşuluyla, sağlık turizmi ile uğraşan işletmeler de bu indirimden faydalanabilecektir.

İlgili işletmelerin ana faaliyet konusu haricindeki işlemlerden elde ettikleri gelirler ile olağandışı gelirlerinin indirim kapsamında değerlendirilmesi mümkün değildir. Dolayısıyla, nakitlerin değerlendirilmesi sonucu oluşan faiz gelirleri, kasadaki dövizlerin değerlendirilmesinden elde edilen kur farkları ve iktisadi kıymetle-

rin elden çıkarılmasıyla doğan gelirler, bu kapsamda değerlendirilmeyecektir(1)

(1)Bkz 2024 BDK Maliye Hesap Uzmanları Derneği yayını İstanbul,15.02.2024 S:517-518